

SZÜLŐKNEK A NEVELÉSRŐL

A kulturált magatartás kialakítása a családi közösségben

Szocialista életünk mindennapi társadalmi megnyilatkozásaiiban csak azt tartjuk igazán művelt embernek, aki a tudomány és annak egyes szakágaiban való általános tájékozottságán kívül rendelkezik olyan készségekkel és szokásokkal is, melyek a kulturált magatartás fogalmát alkotják. A tanuló művelt magatartása elengedhetetlen része erkölcsi arculatának. Epp ezért az iskola mindennapi munkájában nem nélkülözheti a művelt magatartás készségeire és szokásaira való nevelést. De a szülők sem mehetnek el közömbösen e nevelési feladat mellett.

A kulturált magatartás megítélésénél mindig két dolgot kell alapul venni: az egyik a belső műveltség, a másik a külső viselkedési forma. Ennek a kettőnek minden esetben teljes egyensúlyban kell lennie, a külső tisztaságnak és eleganciának belső tisztasággal és szépséggel kell kifejeznie.

A szocialista ember kulturált magatartását általában a következőkből ítélik meg: 1. Milyen a viszonyuk társaikhoz? 2. Milyen a külső megjelenésük? 3. Milyen a nyilvános helyeken való viselkedésük? 4. Mennyire igényesek önmaguk iránt? Az első kérdés vizsgálatának alapja az, hogy a család maga is egy kis közösség. Az élet a családi közösségben nem képzelhető el az udvariasság követelményeinek betartása nélkül. Ennek meg kell nyilvánulnia az egymás iránti tiszteletben, a család minden tagjának a megbecsülésében stb. A gyermeket rá kell szoktatni arra, hogy mindig tisztelettel kell köszönni a szülőnek, az idősebb testvérnek, ismerősnek stb. Ilyen nevelési mód mellett a tanuló majd az osztálya közösségében is megadja a tiszteletet a társainak.

Szerezzünk érvényt

a családban az idősebb testvér helyes szavának. De arra is figyeljünk, hogy az idősebb ne basáskodjék a fiatalabbal. Szeretettel, minden lenézés és gorombaság nélkül értsenek szót egymással. Neveljük a gyermekeket szolgálatkészségre, s arra törekedjünk, hogy keressék meg a lehetőségeit az udvariasság viselkedésnek.

A gyermekek udvariasságra való nevelésénél elsősorban az öntudatukra kell hatni. Meg kell velük értetni, hogy udvariasság lenni a szocialista ember felfogásával ítéelve komoly dolog, mert az embertársak iránti tisztelet, tapintat, szerénység és gyengédség ebben fejeződik ki. Tanulóinknak az udvariasságra való nevelése összefügg a szocialista humanizmusra való nevelésünk feladataival. A humanista ember nagy műveltségű ember, aki megbecsüli a környezetében lévő embereket. (N. I. Boldirev.)

Az udvariasság magatartás tartalmába beletartozik a gyermekek egymásközi beszédének s társalgásának módja is. A szülőnek, gyermekétől mindig meg kell követelnie a szép és udvariasság beszédet, s az emberhez méltó kifejezések használatát. A gondolatok szépsége és tisztasága minden körülmények között jellemzőnek kell hogy legyen az udvariasság embernek. Hogy ezt elérhessük, olvassunk tartalmas könyveket, hívjuk fel figyelmüket a szép mozi- és színházi előadásokra, a jól megírt újságcikkekre, mert a gondolat- és érzésviláguk csak így gazdagodik. A családban is utaljunk arra, hogy még a le-

vezetésnek is vannak udvariassági szabályai, melyhez minden embernek alkalmazkodnia kell, mert a gondosan megírt levél egyben kifejezője a mi szépjelölésünknek és gondolatvilágunknak. Küzdjünk a nyegleség és a cinizmus ellen. Ne túrjuk a családban az okatlan szellemeskedést, mások csipkelődését, s az intrikát. Engedjük meg, hogy gyermekünk egy-egy dologgal kapcsolatban vagy intézkedésünk alkalmával elmondja a véleményét, azonban azt soha ne engedjük meg, hogy ez a véleménymondás feleselgetéssé váljék. Mi is kerüljük a gorombaságot és mindent tegyünk meg azért, hogy utasításainkat a gyermek meggyőzős, illetve belátás alapján hajtsa végre.

Az eddig elmondott "szabályok" természetesen nemcsak a nevelésre, hanem a szülőkre is vonatkoznak. A szülő maga is legyen udvarias és jómodorú a családtagokkal szemben. Ha a szülő maga is kulturált emberhez méltóan viselkedik, s egyben küzd a gyermekében meglévő rossz szokások kifejlődése ellen, munkája eredményes lesz.

A második kérdéssel,

a külső megjelenéssel kapcsolatban ugyancsak vannak tennivalók. Egy időben sokan azt gondolták, hogy a szocialista embernek nem kell csinosan, izlésesen öltözködni. Ma már e nézet túl vagyunk. Igenis sok múlik azon, hogy milyen az első benyomásunk az emberekre. Azonban soha ne tévesszük szem elől, hogy a külső megjelenés jó benyomást csak abban az esetben tartósulnak, ha megfelelő belső tartalom is van mögötte. A külső megjelenés önmagában nem cél. Tisztázzuk a csinoság kérdését, beszéljünk a választékoságról, az egyszerűségről (szerénységről), fontosságáról, s egyben küzdjünk az annyira tért hódító "kiöltözés" hóbortja ellen. Az öltözködés műveltség kérdése. Egy művelt ember azért nem öltözik úgy, mint egy jampec, mert izlése van! Természetes, a divattal haladni kell — de a szélsőséget mindig kerüljük.

A jó izlésre nevelés kapcsán a tisztaság fontosságára, szépségére is neveljünk. A gyermeknek el kell jutnia olyan fokra, hogy belássa azt, hogy a pecsétes, gondozatlan ruha csúnya. Nem árt, ha a hazulról való távozáskor a gyermeket etekintetben is ellenőrizzük. A ruhadarabok összhangját illetően pedig lássuk el őket helyes tanácsokkal.

A családi neveléshez szerves egységként kapcsolódik az egészségügyi szemlélet, egészségügyi kultúráltság kialakítása. Sajnos, ezzel a kérdéssel nem foglalkozunk oly sokat, mint kellene. Sokan az iskola-egészségügyi feladatának tartják. Téves nézet, mert az egészségügyi követelmények betartása egyben a művelt ember jellemző vonása is. Sokszor lát az ember piszkos körmü, felsőbb osztályokban pedig borotválatlan gyereket. Ezek az esetek a szülőkre nézve is károsak.

A nyilvános helyen

való viselkedéssel kapcsolatos nevelőmunka ugyanakkor sokrétű. Alapját már az "asztal mellett" kell el-sajátíttatni. Ott tanulja meg a gyermek, hogy miként kell banni a késsel és villával. A helyes étkezés a kulturált magatartás egyik alapvető feltétele. A gyermekkel beszélgetni kell ar-

ról is, hogy a társadalmi életnek, az összejöveteleknek, a közös találkozóknak is megvan a maga illem-szabálya — színháznak, mozinak, táncnak, sőt még a sportpályának is —, s ezen a téren területen kívülség nincs. Az utcán való viselkedés sem lehet senkire nézve közömbös. Úgy érzem, hogy a rendes viselkedésre való szoktatásnak elsősorban abból a következményből kell kiindulnia, hogy a tanuló mindenütt viselkedjék úgy, hogy abból a családjára, az iskolájára nézve szégyen ne származzék. Juttassuk azt is kifejezésre, hogy az öntelt embert sehol sem szeretik, a hazudozó pedig előbb-utóbb neveltségessé válik.

Az önnevelés fontossága

a negyedik kérdés. Erről csak röviden annyit: meg kell értetni a gyermekkel, hogy az iskola befejezésével sem hagyhatja abba senki a tanulást, mert nincs neveltségesebb és szomorúbb az elmaradt egyénnél. A gyermeket már kiskorában rá kell szoktatni az igényességre. Legyen igényes barátaival szemben, a társaságát illetően, de ugyancsak igényesség jellemezze olvasmányainak megválogatásában, és az öltözködés területén is. Hangoztassuk az önkritika fontosságát. A kulturált ember, hogy hibáit leküzdje, állandóan ellenőrzi önmagát.

Bánfalvi József

Kigyúl az egész barakk az udvarra. Csodájára Kollárné szerencséjének. Kollárné szerencséje soványka libába sűrűsödött össze. Borzas tollú, koszos libuskába. Szanaszéljél áll a tolla, ágasan-bogasan, gubancosan, sáros a hasa és a szárnyaszele. S horpadt két oldala. De liba minden ízében. Fehér, hamuszínű folt a nyakán, meg a két szárnyán.

— Libuskám — gúnyog Kollárné s ölgeti a libát.

— Az öccse ajándéka, hogy legyen jobb falatjuk pünkösdre.

— Vigyázz a libára — szól oda Kollárné nagyobbik bámsz fiának. S szalad a rántáshoz.

S szol szét az egész barakk, mert minden csoda csak három napig tart. A Kollár-gyermekek meg buzgón foglalkoznak a libával. Zsineget kerít az egyik, s akasztja a szárnya közé: — Gyí, fakó!

— A "fakó" s mögötte a csőrre had vönul rendben az utcára. Ott rajcsúroznak.

— Jani, Pityu, Öcsi, Lacó, gyertek ebédelni! — rázza Kollárné a fakana-lat az ajtóból, mintha zenekart vezényelne.

A "zenekar" trappol a porban befelé. Brügözik a hasuk, hogy a kosztra gondolnak, s a porfelleg, mint valami függöny tekeredik körük.

— Az evésre mind itt van — ereszkedik le az asszony fakanas keze. — S a libát hol hagyttátok? — Hol a liba?

Hogy süjt szigorúan a szemével, húzzák be a nyakukat a kölykök. A legnagyobb, a bámsz szegei, félszemmel a fakánálra figyelmeztetve: — Kinn maradt.

Kollárné ugratában suhint egyet a Gyerekek fenekére, az bög, de ő már kinn száguld az utcán. Száguldoz össze-vissza, föl-le, le s föl, fejletlen, kétségbeesve.

Liba volt, liba nincs.

S a liba komótosan, maga után húzva a madzagot, besétál a Rét utca hármasszámba.

A nap tűz. A fatartó rövid árnyékában ül Vrabecné, szent bibliába merül. Készül a szentlélek látogatására. A liba hát megáll Vrabecné dagadt bokája előtt, s közömbösen kopogtatni kezdi hegyes csőrével az asszony sipesontját, sipesontján kifényesedett bórét.

Rafajnó ruhát tereget, Komandáné meg éppen a piszkos vizet önti ki. Hát látják és röhögnek. A szemükben az áll, hogy: — Ni a szent asszony.

— Miben leli örömet, Vrabecné? Vrabecné ocsúdik felfele a könyvből, és szót kezd mondani. Micsoda az elvesz-

Három operabérletet szerveznek a színházban

Bérletsorozatában a Szegedi Nemzeti Színház az idei 1962—63-as színiévből is lehetővé teszi, hogy az operakedvelők 15 százalékos kedvezményes áron 8—8 előadásra érvényes operabérletet vásároljanak. A nagy érdeklődésre való tekintettel három operabérletet bocsát ki az új színházi évre is a színház, hogy ki-kí választáshoz a különböző művek csoportjából.

Az Opera I. bérlet tulajdonosai megtekinthetik a Szóktetés a szerályból, a Don Carlos, a Faust, az Eljegyzés a kolostorban, a Szicíliai vecsernye, a Bajazid bég, a kékszakállú herceg vára és a Tannhäuser című operák előadását, ezenkívül két egyfelvondós baletet. Az Opera II. bérletben szerepel a Traviata, a Turandot, a Nabucco, a Köpeny, a Hold, a Toledói pártoróra, a Szicíliai vecsernye, a Bajazid bég, a kékszakállú herceg vára és a Tannhäuser című opera, valamint két balet. Az Opera III. bérlet közönsége a Nabucco, a Faust, a Don Carlos, a Szóktetés a szerályból, a Traviata, az Eljegyzés a kolostorban, a Köpeny, a Hold, a Toledói pártoróra és a Turandot című operákat tekintheti meg.

Az operabérlet részleteit szeptembertől áprilisig, azaz nyolc hónap alatt lehet kifizetni.

Sándorfalván ülésezett a járási tanács végrehajtó bizottsága

A szegedi járási tanács végrehajtó bizottsága tegnap, csütörtökön Sándorfalván tartotta ülését. A köz-ségi tanács végrehajtó bizottságával együtt elemezte Sándorfalva kulturális életét és határozatokat hozott annak fellendítésére. A határozat

Tíz munkacsoport készül a DAV-nál az új népművelés évadra

Városszerte megkezdődött a készülődés az új népművelési évadra. Eleven, élénk az élet a DAV művelődési otthonában is. Gaál Sándor, a kulturális bizottság elnöke elmondta, hogy a nyári szünet után most tíz különböző munkacsoport készül arra, hogy minél változatosabb, színesebb, érdekesebb munkával segítsék a vállalat dolgozóinak őszi-téli szórakozását, tanulását.

Molnár Lászlóné könyvtáros ajánló bibliográfiát készített az 1800 kötetes könyvtár legérdekesebb könyveiből. Mándoki György, a rádiószakértő vezetője új csoportot szervez: a szakkör munkája rövidesen ismét megindul. Konecz Géza, az ismeretterjesztő előadások felelőse, a szakszervezeti bizalmiak segítségével végzett közvéleménykutatás eredményeinek értékelése után, a dolgozók kívánságainak megfelelően, összeállította az idei ismeretterjesztő előadások programját. A filmszakértő tagjai Sarman Ferenc vezetésével, anektra készülnek. A Noszty fiú esete Tóth Marival című magyar filmet beszélők majd meg. Az anektra meghívták Mécs Károlyt, a film egyik főszereplőjét, a szegedi színház tagját. A fotószakértő Farakas Sándor irányításával,

fényképeket készítenek a készülődés az új népművelési évadra. Eleven, élénk az élet a DAV művelődési otthonában is.

Nagy munkában vannak a színjátszók is. Szineti György a juss című egyfelvondósát tanulják és kiosztották már Molliere A fővénny című vígjátékának szerepeit is. Konecz Géza, a vállalat fiatal irodalmi színpadának vezetője az Ede anyám című műsor anyagának összeállításán dolgozik. Az énekkar Kertész Lajos vezetésével, új szerepeket készül, többek között arról, hogy közreműködésükkel segítsék az irodalmi színpad munkáját. Ugyancsak er készül Csányi Huba irányításával a vállalat egyfelvondós zenekara, amely egyébként rendszeresen játszik tánczenét is.

Az úgynevezett gyermek szakkörben Nyári Ernő vezeti a foglalkozásokat.

Elutaztak a mezőgazdasági kiállítás angol vendégei

A mezőgazdasági kiállítás meglátogatására hazánkba érkezett az angol képviselő ház kelet-nyugati kereskedelmi bizottságának négy tagja, Mr. G. B. Draysonnak, a bizottság titkárnak, vezetésével és egy négytagú angol kereskedői csoport. A képviselőket fogadta az Országban az Interparlamentaris Unió magyar-angol tagozatának vezetője é néhány tagja. Az angol vendégek látogatást tettek illetékes külkereskedelmi szervekkel. A Magyar Kereskedelmi Kamara tiszteltük re fogadást adott a Gellér szállóban. A vendégek szeptember 12-én este utaztak Magyarországról.

dően néz hol a libára, hol a vigyori asszonyokra. Aztán ábrázatát lángnyelvek nyaldossák. A boldogság rózsái. Igen, míg kívülről így látszik, belülről dolgozik a szentlélek. S Vrabecné nyugtatja a libát, a szentlélek csodálatos küldeményét. — Csakis csoda folytán — gondolja.

— Hogy került ide ez a liba? — kérdi Komandáné csak úgy senkitől.

De Vrabecnében a szentlélek csodálatos gyorsasággal megformálja a választ, mintegy sugalomképpen? — A sógornő hozta az ünnepekre... De letette a sarkon... Mert be

SZEBERÉNYI LEHEL:

A szentlélek ajándéka

kellett szaladnia a fiához a kaszányába...

S ezzel lélegzik nagyot Vrabecné, mintha kifújna magából a szentleket. Rafajnó és Komandáné egymásra néz.

— Persze — mondja a szemük. — Ha a sógornő nem teszi le a sarkon a libát, hát hogy sétál be ide a tulajdon lábán?! Mégiscsak észnél van ez a Vrabecné. — Nemhiába okosítja magát a bibliából.

S Vrabecné a világ legtermészetesebb mozdulatával öleli a hóna alá Kollárné libáját és szokatlan fürgeséggel emeli fel a sámliról mázsás alfelét.

Mert libának mégiscsak ölban a helye. Ami biztos, biztos.

S Kollárné a Prón-féle szatócüzletben bukkan az elveszett liba nyomára, amikor már régen lemondott az ünnepi falatról.

— Könnyen jött, könnyen ment — vigasztalja magát.

Hanem Prónéknál éppen Vrabecné libahistóriája van műsoron, ahogy benyit a csengettyűs ajtón. Komandáné már szorongatja a kimért lisztet és sőt, de azért azt még "le kell adni". Vannak itt asszonyok a Varga utcából, meg a Rét utcából. Azok derülnek rajta. S Prón úr csóválja a fejét.

— Az én libám! — tér észhez Kollárné.

— Megvan a gazdája — tereli a figyelmet Prón is Kollárné felé.

S jön a nagy bizonygatás. Prón a pult alá dugná a fejét, akkora a bábel. Tavaszi... mindaz. Micsoda az elvesz-

perce is. Kollárné azon nyomban lisztel, sóval, paprikával csatlakozik Komandánéhoz.

— Majd én adok neki libát!...

— Mossa csak jól meg a fejét Kollárné asszony! — érez vele Komandáné tisztá szívből.

Igy robognak be a Rét utca hármasszámba, Kollárné szinte kikelve magából, Komandáné az igazság bajnokaként.

Vrabecné áll a fatartó kurta árnyékában harci készültségben.

— Hol a libám? — reszket Kollárné.

— Miféle libája?

— A libám, amelyet maga eltulajdonított!

S ekkor Vrabecné mindent megéri. A szentlélek ereje támogatja belülről. Olyan egyenesre húzza ki magát, min a kerítés deszkája. S most sértett önértetének tüzes nyelvei nyaldossák a képét.

— Hordja el magát, míg szépen van Piszkos proli!... Így akar hozzájutni pünkösdi pecsenyéhez, mi?... Potyára!... Dolgozzék, akkor magának lesz!... Még hogy én eltulajdonítottam a libáját!... Micsoda aljas rágalom!... Kell nekem a más libája?

— De kéremszépen ha láthatnám...

— hunyászkodik Kollárné. Mert hát ha nem is az övé a liba.

— Semmi köze hozzá! Ha nem megy azonnal, rendőrt hívatok... Szemtelek kommunista!...

Kollárné valósággal megsemmisül. — Bocsásson meg, nem akartam... — motyog csendesen és szégyenkezve kotródik.

Komandáné áll és megvonja a vállát. Itt aztán megáll az ember esze. Mert az az egy biztos, hogy Vrabecnének nincs igaza.

S Vrabecné reggel, este sámlira ül, futball-labda szerű térde közé szorítja a szentleket küldeményét, s tömítő buzgalommal, mert közeleg az ünnep. A liba pedig gyarapodik, szépül napról napra, s az ünnep szombatján már kövéren, kopaszon csing a kamrában egy rúdon. Vrabecné percekig legelteti vízszínű szemét fáradozásának eredményén.

Pünkösöd reggelén pedig nyitja be a kamrába, no most megsüti, hát csuklik össze az a nagy kövér teste. Volt liba, nincs liba.

Kollárné szombat este tavalyi babot válogat éppen, hogy másnapra megfőzi, amikor jön Komandáné. Hamisan nevet és húzza ki a libát a szatyrából.

— Vrabecné küldi —, mondja csendesen —, mert hogy maguk úgyse tudták volna miből kihizlanni az ünnepre...